

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**РИМСЬКЕ ЦИВІЛЬНЕ
ПРАВО**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

**Навчально-науковий
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

**КАФЕДРА
ПРАВА, ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ**

Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітньо-професійна програма	право
Кількість кредитів	5
Рік підготовки, семестр	1 рік, I семестр
Компонент освітньо-професійної програми	Обов'язковий компонент
Дні занять	згідно з розкладом
Мова викладання	українська
Консультації	щосередини 12.00-13.00 (210 кабінет, з можливістю дистанційної роботи на платформах ZOOM та Google-class).
Викладач	Кандидат юридичних наук, доцент Єфремова Олена Петрівна
Контакти	E-mail: yefremova111999@gmail.com м.т.0938000039

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс «Римське цивільне право» розрахований на студентів закладів вищої освіти правових спеціальностей з урахуванням наявності у них базового рівня знань (середньої освіти), які навчаються за освітньо-професійними програмами підготовки бакалавра. Він побудований відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS).

Предмет дисципліни «Римське цивільне право» є дисципліною, яка закладає не тільки основи правової культури, а й юриспруденції загалом, дає знання про історію становлення та розвитку багатьох інститутів сучасного права.

Після завершення вивчення дисципліни «Римське цивільне право» отримані студентом знання, вміння та навички будуть необхідні для засвоєння навчального матеріалу магістратури з цивільного, сімейного та інших галузей права.

Програма навчальної дисципліни складається з:

Тема 1. Значення, предмет та система римського приватного права.

Тема 2. Суб'єкти цивільних правовідносин.

Тема 3. Сімейно-правові відносини.

Тема 4. Загальне поняття про давньоримський судовий процес. Державний суд.

Тема 5. Загальна характеристика позовів.

Тема 6. Речові права. Право власності.

Тема 7. Право на чужі речі.

Тема 8. Загальне вчення про зобов'язання.

Тема 9. Загальні положення про договори.

Тема 10. Окремі види договорів.

Тема 11. Загальні положення про спадкування. Види спадкування.

Метою викладання навчальної дисципліни «Римське цивільне право» є надання студентам необхідних знань щодо ознайомлення з історією виникнення і розвитку римського приватного права, його джерелами, змістом, історичним і сучасним значенням.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення аналізу та синтезу.
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово
ЗК6	Навички використання комунікаційних технологій.
ЗК9	Здатність працювати в команді.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК13.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
СК1.	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2.	Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.
СК3.	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
СК 4	Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.
СК 6	Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.
СК-7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК 8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
СК 11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК 12	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
СК 13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
СК 15	Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
СК 16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
СК 22.	Здатність кваліфікувати адміністративні правопорушення та відмежовувати їх від інших протиправних дій.
СК 23.	Здатність вирішувати практичні ситуації в ході притягнення винуватих осіб до адміністративної відповідальності.
СК 25.	Вміння аналізувати нормативні акти, якими визначається компетенція органів державної влади і управління.
	Програмні результати навчання*
ПРН 3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ПРН 8	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
ПРН 13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
ПРН 14	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
ПРН 15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПРН 19	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

ПРН 20	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН 21	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

**вказуються лише для обов'язкових компонент освітньої програми*

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1.					
1	Тема 1. Значення, предмет та система римського приватного права.	9	2	2	5
2	Тема 2. Суб'єкти цивільних правовідносин.	9	2	2	5
3	Тема 3. Сімейно-правові відносини.	14	2	2	10
Всього за модуль 1		32	6	6	20
Модуль 2.					
4	Тема 4. Загальне поняття про давньоримський судовий процес. Державний суд.	14	2	2	10
5	Тема 5. Загальна характеристика позовів.	14	2	2	10
Всього за модуль 2		28	6	4	20
Модуль 3					
6	Тема 6. Речові права. Право власності.	9	2	2	5
7	Тема 7. Право на чужі речі.	9	2	2	5
8	Тема 8. Загальне вчення про зобов'язання.	14	2	2	10
Всього за модуль 3		32	6	6	20
Модуль 4					
9	Тема 9. Загальні положення про договори.	16	4	2	10

10	Тема 10. Окремі види договорів.	14	2	2	10
	Всього за модуль 4	30	6	4	20
	Модуль 5				
11	Тема 11. Загальні положення про спадкування. Види спадкування.	26	4	2	20
	Всього за модуль 5	26	4	2	20
	Разом за курс	150	28	22	100

Тематика практичних занять.

Тема 1. Значення, предмет та система римського приватного права.

1. Поняття римського цивільного права.
2. Основні системи римського цивільного права.
3. Розмежування права приватного і права публічного.

Тема 2. Суб'єкти цивільних правовідносин.

1. Види джерел римського цивільного права
2. Джерела правотворення рпп
3. Джерела пізнання римського цивільного права

Тема 3. Сімейно-правові відносини.

1. Римська сім'я. Агнатська та когнатська спорідненість.
2. Шлюб та його види.
3. Особисті та майнові стосунки між подружжям.
4. Батьківська влада.
5. Опіка та піклування.

Тема 4. Загальне поняття про давньоримський судовий процес. Державний суд.

1. Виникнення державного суду.
2. Загальне поняття про давньоримський судовий процес.
3. Легісакційний процес.
4. Формулярний процес.

Тема 5. Загальна характеристика позовів.

1. Поняття і види позовів.
2. Особливі засоби захисту.
3. Поняття позовної давності.
4. Початок перебігу, переривання і припинення строків позовної давності

Тема 6. Речові права. Право власності.

1. Поняття і види майнового права.
2. Речі, поняття і види.
3. Володіння і його види.
4. Захист володіння. Встановлення і припинення володіння.
5. Право спільної власності
6. Захист права власності
7. Набуття, і втрата права власності.

Тема 7. Право на чужі речі.

1 поняття і види прав на чужі речі.

2. Сервітути.

3. Емфітевзис і суперфіцій.

4. Заставне право.

5. Застава та її форми.

Тема 8. Загальне вчення про зобов'язання.

1. Поняття і зміст зобов'язання.

2. Класифікація і підстави виникнення зобов'язань.

3. Сторони в зобов'язаннях

Тема 9. Загальні положення про договори.

1. Поняття договорів.

2. Укладення договорів. Представництво.

3. Умови дійсності договорів.

4. Зобов'язання ніби з договору.

Тема 10. Окремі види договорів.

1. Вербальні договори.

2. Літеральні договори.

3. Реальні договори.

4. Консенсуальні договори.

5. Безіменні контракти, приєднання до них.

Тема 11. Загальні положення про спадкування. Види спадкування.

1. Поняття спадкування.

2. Поняття права спадкування.

3. Спадкування за заповітом.

4. Спадкування за законом.

5. Відкриття і прийняття спадщини.

6. Спадкування за заповітом.

7. Спадкування за законом.

8. Відкриття і прийняття спадщини.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення:

1. Римське цивільне право. Робоча програма для студентів спеціальності -08 Право, за освітнім рівнем – 081 право.

2. Римське цивільне право. Методичні рекомендації до семінарських занять для студентів для студентів спеціальності -08 Право, за освітнім рівнем – 081 право.

3. Римське цивільне право. Методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів для студентів спеціальності -08 Право, за освітнім рівнем – 081 право.

Основна література:

1. Римське приватне право: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Є. М. Орач, Б. Й. Тищик. Київ: Ін Юре, 2016. 392 с.

2. Римське право: підручник. О. А. Підпригора, Є. О. Харитонов. 3-тє вид. Київ: ЮрінкомІнтер, 2015. 528 с.

3. Бартошек М. Римское право. Понятие, термины, определения. Москва: Юрид. лит. 2016. 412 с.

4. Гетьман-Павлова И. В. Практикум по римскому праву. Москва: Юрид. лит., 2017. 324 с.
5. Дождев Д. В. Римское частное право: учебник для вузов. Москва: Норма, 2016. 268 с.
6. Иванов А. А. Римське право: учеб. пособие. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2018. 415 с.
7. Макеев В. В., Головкин А. Г. Римское частное право. Ростов-на-Дону, 2016. 328 с.
8. Макаруч В. С. Основи римського приватного права. Київ: Атика, 2014. 362 с.
9. Омелянович С. С. Римское гражданское право. Харьков: Основы, 2016. 412 с.
10. Орач Е. М., Тищик В. И. Основи римського приватного права. Київ: ЮРІНКОМ, 2018.
11. Основи римського приватного права: підручник В. І. Борисова, Л. М. Домашенко та ін.; за заг. ред. В. І. Борисової та Л. М. Баранової. Харків: Право, 2015. 284 с.
12. Скрипилёв Е. А. Основы римского права. Конспект лекций. 4-изд. Москва :Ось, 2015.

Допоміжна

1. Актуальні проблеми держави та права. Збірник наукових праць з римського права. Випуск 13. Одеса: Юридична література, 2015. 324 с.
2. Блохина О. Ю., Гуцириев Х. С., Сальников В. П., Ченцов Н. В. Основы римского частного права. СПб, 2016.
3. Подопригора О. А., Харитонов Е. О. Римське право. Підручник. Київ: ЮрінкомІнтер, 2017. 462 с.
4. Подопригора А. А. Основы римского гражданского права. Київ: Вища школа, 2015. 286 с.
5. Подопригора А. А., Харитонов Е. О. Римское право в Украине: перспективы III тысячелетия. Юридический вестник. 2019. № 4. С. 109-111.
6. Подопригора О., Харитонов Е. Римське право як підґрунтя юридичної освіти. Право України. 2019. № 1. С. 117-120.
7. Макаруч В. С. Основи римського приватного права. Навчальний посібник. Київ: Атика, 2016. 314 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.gumer.info
2. www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo
3. www.right777.ru/rimpravo.html
4. www.law.edu.ru/doc/document
5. www.civil.consultant.ru/elib/
6. www.stydents.net/forumdisplay

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад конституції, трудового права, освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;

- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці проектної заявки забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	11	4	до 52
Індивідуальне завдання (презентації)	2	5	до 10
Самостійна робота: вирішення практичних ситуацій; складання процесуальних документів; науковий проект ¹	1	13	до 13
Усього			до 75
Іспит:			до 25
Разом:			до 100

¹ Самостійна робота є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не виконав самостійну роботу до екзамену не допускається.

